

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ»

Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)

Галузь знань: 27 Транспорт

Спеціальність: 271 Річковий та морський транспорт

Спеціалізація: 271.02 Управління судновими технічними системами і комплексами

Дунайський інститут Національного університету «Одеська морська академія»

Кафедра Гуманітарних дисциплін

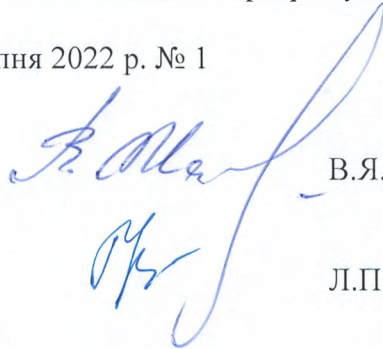
Робоча програма навчальної дисципліни «Історія та культура України» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки «Управління судновими технічними системами і комплексами».

Розробник: Березовська Вікторія Вікторівна - к.і.н., доцент кафедри гуманітарних дисциплін.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри гуманітарних дисциплін.

Протокол від «25» серпня 2022 р. № 1

Завідувач кафедри

В.Я. Желясков

Секретар кафедри

Л.П. Турлак

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми за спеціалізацією 271.02 «Управління судновими технічними системами і комплексами».

І.З. Маслов

1. Загальний опис навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Історія та культура України» є вивчення здобувачами вищої освіти історичного минулого українського народу та народів, які історично займають українську етнічну територію, через призму переважно двох проблем:

- боротьбу українського народу за власну державу на прикладі різних історичних періодів;

- модернізація та трансформація українського суспільства та його культури протягом віків. Це допоможе здобувачам вищої освіти зрозуміти історичний процес на українському підґрунті.

Мова навчання - українська.

Статус дисципліни - обов'язкова.

Передумовою для вивчення дисципліни «Історія та культура України» є вивчення обов'язкових компонентів освітньо-професійної програми «Управління судновими технічними системами і комплексами», а саме достатній рівень навчального матеріалу шкільної програми з предмету «Історія України». Така передумова передбачає набуття необхідних компетенцій (знань, умінь та навичок) з історії та культури української держави і надає можливість прослідкувати обсяг вивченого раніше матеріалу з вищезазначеної дисципліни; дозволяє підтвердити застосування компетентнісного підходу з метою досягнення професійних якостей майбутнього фахівця.

Навчальна дисципліна забезпечує набуття перелічених нижче компетентностей та досягнення програмних результатів навчання:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері суднової інженерії, що передбачають застосування теорій і методів наук про устрій судна, механічну та електричну інженерії, експлуатацію та ремонт засобів транспорту, управління ресурсами та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 16 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Програмні результати навчання:

ПРН 56 Знання сутності та витоків української історії та культури, суспільно-економічних, політичних й культурних процесів минулого та сучасності.

Кількість кредитів ЄКТС – на базі повної загальної середньої освіти 4.

Форма підсумкового контролю – на базі повної загальної середньої освіти - екзамен.

2. Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Успішне завершення програми навчальної дисципліни «Історія та культура України» передбачає здобуття здобувачами вищої освіти наступних результатів навчання:

- знати історію України та мати уявлення про загальнолюдські цінності й національні пріоритети;
- орієнтуватися у хронологічній періодизації історії України, її особливостях, визначальних подіях та явищах; історії соціально-економічних, суспільно-політичних та культурних відносин в Україні;
- розуміти роль у вітчизняній історії видатних представників українського народу;
- знати здобутки української духовної та матеріальної культури;
- вступати у діалог і взаємодію з іншими за етнічною, культурною, національною і державною ознакою людьми, чия правова культура і засоби спілкування значно відрізняються між собою;
- вміти аналізувати історичні події, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки та давати визначення історико-культурним поняттям;

- вміти самостійно опрацьовувати історичні документи, науково-популярну і довідкову літературу;
- вміти узагальнювати історичний досвід української історії та культури в контексті світових культурно-історичних процесів.

3. Програма, структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Навчальне навантаження (годин)				Відповідність модельному курсу Міжнародної морської організації
	Заочна форма навчання I курсу УСТСiК (на базі ПЗСО)				
	Кількість аудиторних годин	Лекції	Практичні і заняття		
Розділ 1 «Історія та культура України з стародавніх часів і до сьогодення»					
Тема 1. Вступ до історії України. Найдавніші часи в історії України. Культура праслов'ян.	4	2	2		X
Тема 2. Піднесення та занепад Київської Русі. Галицько – Волинська держава. Культура Київської Русі IX-XII ст.	4	2	2		
Тема 3. Українські землі під владою Литви та Польщі (XIV – XVI).	4	2	2		
Тема 4. Національно-визвольна революція українського народу сер. XVII-XVIII ст. Культурні процеси напередодні і в добу козаччини.	4	2	2		
Тема 5. Утворення Української національної держави та політичний лад в Україні у XVIII ст. Культура України XVII-XVIII ст.	4	2	2		
Тема 6. Українські землі у складі Російської та Австро-Угорської імперій в XIX на поч. XX ст. Пробудження національної свідомості українського народу XIX – поч. XX ст.	4	2	2		
Тема 7. Українська революція та громадянська війна 1917-1921 рр. Відродження української культури в період національно-демократичної революції (1917-1920 рр.).					
Тема 8. Радянська Україна в умовах утворення тоталітарного ладу (1920-1930 роки). Культура України в період становлення радянської влади.					
Тема 9. Українська РСР у роки Другої світової війни (1939- 1945 рр.). Культура України у роки II світової війни.					
Тема 10. Українська РСР у другій половині 40-х першій половині 80-х років XX ст. Культура України у повоєнні часи.					
Тема 11. Утвердження незалежної України. Україна в умовах незалежності. Культура в умовах кризи радянської системи, періоду перебудови та становлення незалежності української держави.					
Разом за розділом I	24	12	12		
Всього аудиторних годин	24				
Самостійна робота (годин) з них на виконання індивідуального завдання	96				
Загальний обсяг годин навчальної дисципліни	120				

4. Теми практичних занять

Назви розділів і тем	Перелік інструментів, обладнання та програмного забезпечення, використання яких передбачає виконання практичних занять (за потребою)
I курс	
Тема 1. Вступ до історії України. Найдавніші часи в історії України.	методичні вказівки з вивчення дисципліни «Історія та культура України» і організації самостійної роботи; комп'ютерні презентації; ілюстративні матеріали.
Тема 2. Піднесення та занепад Київської Русі. Галицько – Волинська держава.	методичні вказівки з вивчення дисципліни «Історія та культура України» і організації самостійної роботи; комп'ютерні презентації; ілюстративні матеріали.
Тема 3. Українські землі під владою Литви та Польщі (XIV – XVI).	методичні вказівки з вивчення дисципліни «Історія та культура України» і організації самостійної роботи; комп'ютерні презентації; ілюстративні матеріали.
Тема 4. Національно-визвольна революція українського народу сер. XVII-XVIII ст.	методичні вказівки з вивчення дисципліни «Історія та культура України» і організації самостійної роботи; комп'ютерні презентації; ілюстративні матеріали.
Тема 5. Утворення Української національної держави та політичний лад в Україні у XVIII ст.	методичні вказівки з вивчення дисципліни «Історія та культура України» і організації самостійної роботи; комп'ютерні презентації; ілюстративні матеріали.
Тема 6. Українські землі у складі Російської та Австро-Угорської імперій в XIX на поч. XX ст.	методичні вказівки з вивчення дисципліни «Історія та культура України» і організації самостійної роботи; комп'ютерні презентації; ілюстративні матеріали.

5. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота з навчальної дисципліни «Історія та культура України» включає:

- опрацювання тематичного матеріалу;
- підготовку до практичних занять;
- надання відповідей на тести з тем курсу;
- виконання індивідуальних завдань (рефератів, доповідей);
- самостійне опрацювання окремих розділів навчальної дисципліни.

6. Індивідуальні завдання

Види індивідуальних завдань	Заочна форма навчання
РФ	1

1. Зародження та розвиток родового ладу в Україні.
2. Трипільська культура – найвидатніша культура епохи енеоліту.
3. Скіфія і Сарматія на стародавній карті України.
4. Античні міста-держави і колонії в Криму.
5. Кіммерійці й таври на території України в давнину.
6. Східні слов'яни на території України. Антське царство.
7. Законотворча діяльність Ярослава Мудрого.
8. Зовнішня політика Київської Русі.
9. Король Данило і галицькі бояри.
10. Галицько-Волинська держава у боротьбі із золотоординським ігом.
11. Київська держава за перших князів Рюриковичів (кінець IX-X ст.).
12. Володимир Великий. Запровадження християнства на Русі.
13. Київська Русь за часів Ярослава Мудрого. «Руська правда».
14. Галицько-Волинська держава після смерті Данило Галицького (1264-1340 рр.)
15. Реформи Петра Могили: причини і наслідки.
16. Вплив Кревської та Городельської уній на українське населення.
17. Люблінська та Берестейська унії в житті українського народу.
18. Гетьман Петро Кононович Конашевич-Сагайдачний – гетьман реєстрового козацтва.
19. Антифеодальні та національно-визвольні повстання українського народу у XVI- XVII ст. (К. Косинського, С. Наливайка, М. Жмайла, Т. Федоровича, П. Бута, Д. Гуні, Я. Острянина).
20. Богдан Хмельницький – видатний державний діяч і полководець, фундатор Української державності.
21. Суть та значення Березневих статей 1654 р. для українського народу.
22. Фактичний та юридичний поділ України на Правобережну та Лівобережну.
23. Політика Петра Дорошенка.
24. Конотопська битва (1659 р.) в історії українського народу.
25. Життя і боротьба гетьмана Петра Дорошенка.
26. Іван Мазепа, людина й історичний діяч.
27. Конституція П. Орлика 1710 р.
28. Гайдамацький та опришківський рух в Україні в 1 пол. XVIII ст. О. Довбуш.
29. Національно-визвольна боротьба українського народу 2 пол. XVIII ст. Коліївщина.
30. Роль Тараса Шевченка в духовному відродженні нації.
31. Валуєвський циркуляр (1863 р.) та Ємський указ (1876 р.): два штрихи російського шовінізму в Україні.
32. Іван Франко в суспільно – політичному житті Галичини.
33. Культурно – освітнє товариство “Просвіта”: створення та діяльність.
34. Українське січове стрілецтво в боротьбі за державність.
35. Столипінська аграрна реформа в Україні та її наслідки.
36. Кирило та Мефодій — просвітники слов'ян.
37. Ярослав Мудрий і культурний розвиток Київської Русі.
38. Літературні пам'ятки Київської Русі.
39. Іван Федоров — першодрукар України.
40. Історія існування Хотинської фортеці.
41. Братства і розвиток культури.
42. Остромирове євангеліє – визначна пам'ятка духовної культури.
43. Полемічна література XVI ст.
44. Внесок Києво-Могилянської академії у розвиток освіти України.
45. Петро Конашевич-Сагайдачний — видатний діяч України.

46. Особливості реформаційного руху в Україні.
47. Культурологічна та просвітницька діяльність Івана Мазепи.
48. Феофан Прокопович — видатний діяч просвітництва і культури.
49. Козацькі літописи.
50. Григорій Сковорода — просвітитель, філософ, поет.
51. Ідеї національного відродження України в діяльності Кирило-Мефодіївського братства.
52. Юліан Бачинський та Микола Міхновський – виразники української національної ідеї.
53. Поширення ідей раннього гуманізму в Україні: Юрій Дрогобич, Павло Русин, Станіслав Оріховський.
54. Острозька вища школа, її внесок у духовну культуру України.
55. Діяльність Львівської братської школи на ниві освіти та духовної культури України.
56. Культурно-просвітницька діяльність Петра Могили.
57. Внесок у збереження мистецької спадщини Осипа Михайловича Дерибаса.
58. Внесок в український кінематограф О. Довженко.
59. Декабристський рух в Україні.
60. Кирило-Мефодіївське товариство – перша політична організація. Т.Г. Шевченко.
61. Піднесення національно-визвольної боротьби в Галичині в 20-30-ті рр. XIX ст. «Руська трійця».
62. Події революції 1848-1849 рр. на західно-українських землях. Головна Руська Рада.
63. Виникнення політичних партій у Західній Україні в кінці XIX ст.
64. «Братство тарасівців», його роль у розвитку українського національно-визвольного руху.
65. Діяльність «Просвіти», Наукового Товариства Шевченка (НТШ), Товариства українських поступовців (ТУП).
66. Діяльність українців у Державних думах.
67. Союз Визволення України, Український легіон січових стрільців та їх діяльність у роки I Світової Війни.
68. Роль та значення Універсалів УЦР.
69. Голова УЦР М.С. Грушевський.
70. Визначний український політичний і громадський діяч В.К. Винниченко.
71. Брестський мир 1918 р. та Ризький договір 1921 р.
72. Гетьманат П. Скоропадського.
73. С. Петлюра та його роль у діяльності Директорії.
74. Президент ЗУНР Є.О. Петрушевич.
75. Роль та значення Акту Злуки УНР та ЗУНР.
76. Тріумф і трагедія Миколи Скрипника.
77. Життєвий шлях митрополита Андрія Шептицького.
78. Сутність політики «воєнного комунізму».
79. Голод 1921-1922 рр.
80. О. Стаханов та стахановський рух.
81. Голодомор 1932-1933 рр.
82. Діяльність ОУН у 30-х роках XX ст.
83. Степан Бандера – лідер українського національно-визвольного руху.
84. Рух опору – ОУН – УПА.
85. Молодіжна течія у русі опору у роки II Вітчизняної війни.
86. Тегеранська та Кримська конференції як наслідок II світової війни.
87. Операція «Вісла» 1947 р.
88. Роман Шухевич – як військовий діяч та член УВО-ОУН.
89. Микита Хрущов – відомий державний і партійний діяч СРСР.
90. Політика Л. Брежнєва щодо Української держави.
91. Петро Юхимович Шелест – як захисник української нації.
92. Перший Президент незалежної України – Леонід Макарович Кравчук.
93. Кучма Леонід Данилович – президент 1994-1998 рр. та 1998-2002 рр.
94. Співробітництво України та НАТО.

95. Україна та Європейський Союз.
96. Політичні відносини України та Росії.
97. Дипломатичні відносини України та Польщі.
98. Виборчий блок «Наша Україна» 2001 р. - історія та сучасність.
99. Значення діяльності молодіжної організації «Пора» у «Помаранчевій революції».

Всі вимоги до написання реферату викладені в методичних рекомендаціях.

7. Методи контролю

Контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється у вигляді поточного та семестрового контролю.

Поточний контроль здійснюється оцінюванням якості засвоєння навчального матеріалу дисципліни за результатами опитування з питань лекційного матеріалу, виконання практичних робіт, що передбачені робочим навчальним планом згідно темам робочої навчальної програми (у відповідності до Положення про організацію освітнього процесу НУ «ОМА»).

Форма контролю: екзамен.

Заочна форма навчання

Методи контролю – екзамен усний.

Методи контролю повинні забезпечувати демонстрацію та оцінювання результатів навчання за навчальною дисципліною.

Методи демонстрації результатів навчання за навчальною дисципліною

№ з/п	Результати навчання за навчальною дисципліною	Методи демонстрації	Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, які використовуються для демонстрації здобутих результатів навчання за навчальною дисципліною
1	Знання термінологічно-понятійного апарату з історії та культури України.	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	презентації; ілюстративні матеріали.
2	Знання основних етапів становлення історії та культури України.	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	презентації; ілюстративні матеріали.
3	Знання національної свідомості, глибоке розуміння багатомісної історії України, шанобливе ставлення до українського народу, його державотворчих, духовно-культурних і трудових традицій	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	презентації; ілюстративні матеріали.
4	Знання ролі і значення народних мас, визначних політичних, військових і державних діячів, представників української науки,	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	презентації; ілюстративні матеріали.

	культури, охорони здоров'я, духовенства.		
5	Уміння пояснювати значення історичних процесів в процесі гармонійного розвитку особистості та суспільства.	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	презентації; ілюстративні матеріали.
6	Уміння робити висновки про категорії та основні поняття історії.	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	презентації; ілюстративні матеріали.
7	Уміння пояснювати принципи та методи аналізу історії.	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	презентації; ілюстративні матеріали.
8	Уміння усвідомлювати суть поняття «історія людства», його особливості розвитку на різних історичних етапах, проаналізувати сучасне трактування цього терміну.	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	презентації; ілюстративні матеріали.
9	Уміння інтерпретувати особливості національної культури українського народу, його духовні цінності та пріоритети.	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	презентації; ілюстративні матеріали.
10	Уміння аналізувати культурний розвиток України в різні історичні епохи.	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	презентації; ілюстративні матеріали.
11	Уміння аналізувати тенденції розвитку національної культури в контексті світового культурного процесу.	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	презентації; ілюстративні матеріали.
12	Уміння робити висновки про відродження та перспективи розвитку української	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	презентації; ілюстративні матеріали.

	культури в умовах державної незалежності.		
13	Уміння визначати основні форми і напрями розвитку національної культури, види, стилі і жанри мистецтв.	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	презентації; ілюстративні матеріали.
14	Уміння вести дискусії з актуальних питань історії, зовнішньої і внутрішньої політики Української держави.	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	презентації; ілюстративні матеріали.

8. Схема нарахування балів за навчальною дисципліною

Шкала оцінювання

За шкалою ECTS		За шкалою оцінювання ДІ НУ «ОМА»		
Оцінка	Пояснення	Екзамен		Залік
A	Відмінно	Відмінно	5	Зараховано
B	Дуже добре	Добре	4	
C	Добре			
D	Задовільно	Задовільно	3	
E	Достатньо			
FX	Незадовільно	Незадовільно	2	Не зараховано

Загальні критерії оцінювання знань здобувачів освіти

A (відмінно) – оцінка «відмінно»

Глибокі знання і розуміння навчального матеріалу, виконання завдань без/або з незначною кількістю недоліків в обсязі, передбаченим робочою програмою навчальної дисципліни. Здобувач освіти вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію. Використовує набуті знання і вміння для прийняття рішень у стандартних і нестандартних ситуаціях. Переконливо аргументує відповіді, відстоює власну позицію щодо питань, які розглядаються. Здобувач освіти добре знайомий з основною, а також додатковою літературою.

B (дуже добре) – оцінка «добре»

Достатньо повні знання та розуміння навчального матеріалу, виконання завдань з незначною кількістю недоліків та/або негрубих помилок. Здобувач освіти вміє застосовувати набуті знання та вміння для вирішення практичних завдань, у відповіді прослідковується порушення принципу систематичності і логічності викладу навчального матеріалу. Самостійно виправляє допущені помилки, виявляє ґрунтовне знання основної бібліографії, однак лише поверхово орієнтується у допоміжній літературі.

С (добре) – оцінка «добре»

Загальні знання та розуміння навчального матеріалу, виконання завдань з певною кількістю недоліків і несуттєвих помилок. Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію в цілому самостійно застосовувати її на практиці. Відповідь здобувача освіти правильна, але недостатньо повна, бездоказова. Здобувач освіти самостійно виправляє помилки, виявляє знайомство та розуміння основної бібліографії, однак зовсім не орієнтується у допоміжній літературі.

Д (задовільно) – оцінка «задовільно»

Базові знання та розуміння навчального матеріалу, виконання завдань з суттєвими недоліками або помилками. Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача. У своїх міркуваннях опирається на повторення думок викладача або автора, не вміє навести власні приклади, не може відповісти на додаткові запитання. Здобувач освіти виявляє поверхове знайомство та розуміння лише основної бібліографії та зовсім не орієнтується у допоміжній літературі.

Е (достатньо) – оцінка «задовільно»

Знання та розуміння навчального матеріалу на рівні мінімальних вимог. Здобувач освіти бачить навчальну дисципліну як нагромадження випадкових і не пов'язаних між собою тем. У своїх міркуваннях не здатен аналізувати окрему тему дисципліни у контексті інших тем і виражати взаємозв'язок між ними, відповіді мають шаблонний характер і не відображають самостійного розуміння теми. Здобувач освіти поверхово орієнтується в основній бібліографії.

FX (незадовільно) – оцінка «незадовільно»

Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну його частину. Він спроможний висвітлити лише окремі питання, не вміючи їх аргументувати чи пояснити. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни відсутня. Його участь у навчальному процесі є пасивною, відповіді в більшості є невірними або дуже поверховими і обмежуються механічним засвоєнням програми навчальної дисципліни.

9. Рекомендована література

Основна

1. «Історія України» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. В.В. Христенко. – Частина 1 - Одеса: ОНМА 2012. – 93 с.
2. «Історія України» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. В.В. Березовська. – Частина 2 - Одеса: ОНМА 2014. – 108 с.
3. «Історія української культури» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. В.В. Березовська. – Ізмаїл: ІФ ОНМА 2014. – 86 с.
4. Баран В. «История Украины». – Л.: «Світ», 2002. – 520 с.
5. Бойко «Історія України». – К.: „Академія”, 2003. – 325 с.
6. Василенко С.Д. „Історія України: навчальна гра – як науково-методичний засіб”. – Одеса. 2003. – 48 с.
7. Василенко С.Д. „Історія України”. – Одеса. 2004. – 87 с.
8. Василенко С.Д. «Історія України: минуле і сучасність». – Одеса, 2005. – 66 с.
9. Василенко С.Д., Чечитко Ю.Т. Історія України. Навчальний посібник. – Одеса: «ВидавІнформ» ОНМА, 2004. – 88 с.

10. Історія України: Методичні вказівки по проведенню семінарських занять для курсантів та студентів напряму підготовки 1003 „Судноводіння і енергетика суден” / М.І. Ярмоленко. – Одеса: ОНМА, 2005. – 36 с.
11. Історія України: Навчально-методичний посібник для семінарських занять / За ред. В.М. Литвина. – К.: Знання, 2006. – 607 с.
12. Історія української та зарубіжної культури: Навч. посіб. / С.М. Клапчук, В.Ф. Остафійчук, Ю.А. Горбань та інші; За ред. С.М. Клапчука, В.Ф. Остафійчука. – 5-те вид., перероб. і доп. – К.: Знання – Прес, 2004. – 358 с.
13. Історія української та зарубіжної культури: Навч. посіб. / С.М. Клапчук. – К.: Знання – Прес, 2001. – 325 с.
14. Кормич Л.І., Багацький В.В. Історія України від найдавніших часів і до XXI століття: навчальний посібник. Видання четверте. – Х.: ООО „Одісей”, 2004. – 480 с.
15. Кормич Л.І., Багацький В.В. Культурологія (історія і теорія світової культури ХХ століття): Навчальний посібник. Видання третє. – Х.: Одісей, 2004. – 304 с.
16. Кузнецова И.В., Донникова И.А., Дорошенко П.Ф. Краткий энциклопедический словарь по культурологии. – Одесса: ОНМА, 2005. – 256 с.
17. Культурологія: Навчальний посібник. А.Р. Баканурський та інші. – К.: ВД „Професіонал”, 2004. – 208 с.
18. Лановик Б.Д., Лазарович М.В. „Історія України”. – К.: „Знання-Прес”, 2001.
19. Маманчук О.І. Актуальні проблеми політичної історії України: Монографія. – К.: КНЕУ, 2005. – 309 с.
20. Михальчук П.А. „Історія України”. – Тернопіль: „Астол”, 2003. - 270 с.
21. Мицик Ю.А., Бажан О.Г., Власов В.С. Історія України: Навчальний посібник для старшокласників. – К.: Вид. дім „Києво-Могилянська академія”, 2005. – 576 с.
22. Панасюк Б.Я. Помаранчева революція в променях національної ідеї: Історико-художній нарис. – К.: КНЕУ, 2006. – 176 с.
23. Русєва С.О. „Історія України: проблеми становлення державності”. – Одеса. – 2003. – 122 с.
24. Скрипник В.Н. „История Украины”. – К. 2003. – 245 с.
25. Темко Г.Д. «История Украины» - «Академия», 2003. - 325с.
26. Тешко Г.Д. «История Украины». – К.: «Академия», 2002. – 480 с.
27. Українська та зарубіжна культура: Навч.-метод. посібн. Для самот. Вивч. дисципліни. – Вид. 2-ге, без змін. – К.: КНЕУ, 2006. – 367 с.
28. Уривалкін О.М. Історія України / середина XIII – середина XVII ст.): Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2005. – 284 с.
29. Уривалкін О.М. Таємниці історії України (загадки, події, факти). – К.: КНТ, 2006. – 408 с.
30. Хоменко В.Я. „Українська і світова культура”. – К.: „Україна”, 2002. – 333 с.
31. Чекаленко Л.Д. Зовнішня політика України: Підручник. – К.: Либідь, 2006. – 712 с.
32. Черкашина Н.К. Історія України: від давніх часів до сьогодення: Навчальний посібник. – К.: ВД „Професіонал”, 2005. – 384 с.
33. Шабала Я.М. Історія України. Для випускників шкіл та абітурієнтів: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2005. – 268 с.
34. Шевнюк О.А. „Українська та зарубіжна культура”. – К.: „Знання-Прес”, 2002. – 277 с.
35. Юрій М.Ф. Історія світової та вітчизняної культури: Навчальний посібник. – К.: Дакор, 2007. – 456 с.
36. Юрій М.Ф. Історія України: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2004. – 252 с.

Допоміжна

1. Василенко С.Д. Історія України: минуле та сучасність. Навчально-методичний посібник по курсу “Історія України”. – Одеса: ОДМА, 2002. – 66 с.
2. Василенко С.Д. Україна: геополітичні виміри в загальноєвропейському процесі. – Одеса: ОДМА, 2000. – 208 с.

3. Василенко С.Д. Україна: міжнародні зв'язки. Навчально-методичний посібник по курсу "Україна у міжнародних зв'язках". – Одеса: ОДМА, 2003. – 117 с.
4. Василенко С.Д., Чечитко Ю.Т. Історія України: навчальна гра – як науково – методичний засіб. – Одеса, 2003. – 48 с.
5. Новітня історія України (1900 – 2000): Підручник / А.Г. Слісаренко, В.І. Гусев, В.М. Литвин та ін. – 2-е вид., переробл. і доповн. – К.: Вища школа, 2002. – 719 с.
6. Рудич Ф.М. Україна в сучасному геополітичному просторі. К.: МАУП, 2002. – 488 с.
7. Україна на зламі тисячоліть. Книга перша. – К.: МАУП, 2000. – 384 с.
8. Щокін Г.В. Концепція соціального розвитку: висновки для України. – К.:МАУП, 2002. – 72 с.

10. Інформаційні ресурси в Інтернеті

Допускається використання будь-яких відкритих інтернет-ресурсів за тематикою дисципліни.

1. <http://archive.nbuv.gov.ua> Сайт Національної бібліотеки України імені В.Вернадського.
2. <http://history.vn.ua> Шкільна програма з історії (5-12 клас): книги, підручники, довідники та додаткові матеріали.
3. <http://history.vn.ua> Книги та підручники з історії України та всесвітньої історії.
4. <http://istorikznu.at.ua/forum/10> Бібліотека історичного факультету Запорозького національного університету.
5. <http://osvitanet.com.ua> Навчально-методичний сайт ЗАТ "Інститут передових технологій", на якому розміщено інтернет-версії електронних навчальних атласів, контурних карт, стінних карт, підручників з історії, географії, картографії, розробки уроків, методичні рекомендації.
6. <http://ukraine-history.com.ua> Матеріали з історії України: підручники, реферати.
7. <http://ukrlibrary.com.ua> Онлайн-підручники з історії України.
8. <http://ukrmap.su/uk-uh> Навчальний ресурс з історії України, що містить шкільні підручники, історичні мапи та ілюстрації.
9. <http://www.history.org.ua> Сайт Інституту історії України. Електронна бібліотека з історії.
10. <http://www.history.org.ua/?litera&askAbout=journal> Електронні версії випусків та наукових статей "Українського історичного журналу".
11. <http://www.ukrhistory.narod.ru> Українська історична бібліотека.
12. http://www.twirpx.com/files/historic/periodic/visnik_knu/. Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Історія

11. Зміни та доповнення до робочої програми навчальної дисципліни
